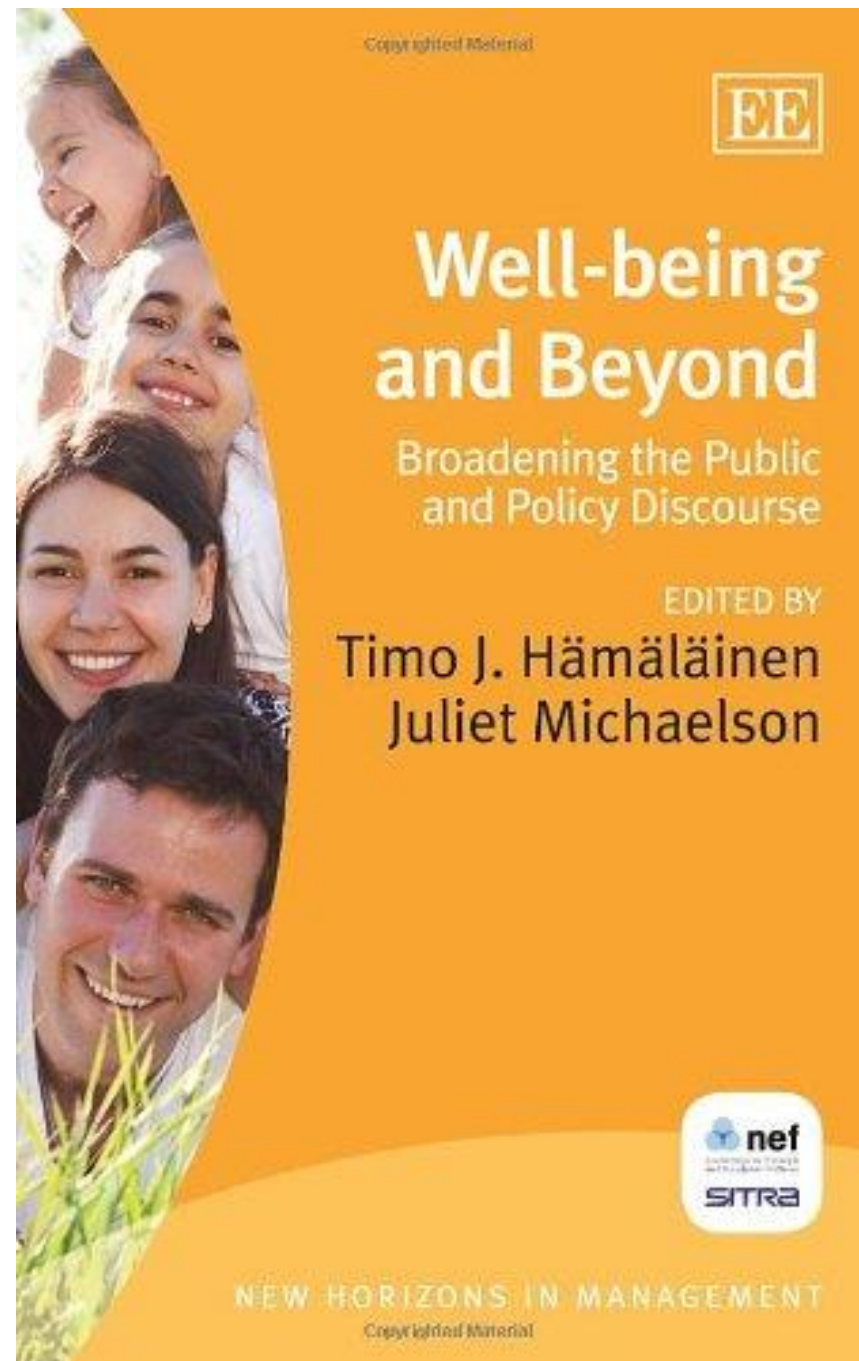

Hyvinvointiekosysteemi:

Uusia hyvinvointiongelmia
koskeva tutkimus- ja käytännön tieto

+ suomalaiset innovaattorit

→ Korkean lisäarvon ratkaisuja,
uutta liiketoimintaa sekä parempia
hyvinvointipalveluja ja elinympäristöjä
→ suomalainen hyvinvointiekosysteemi

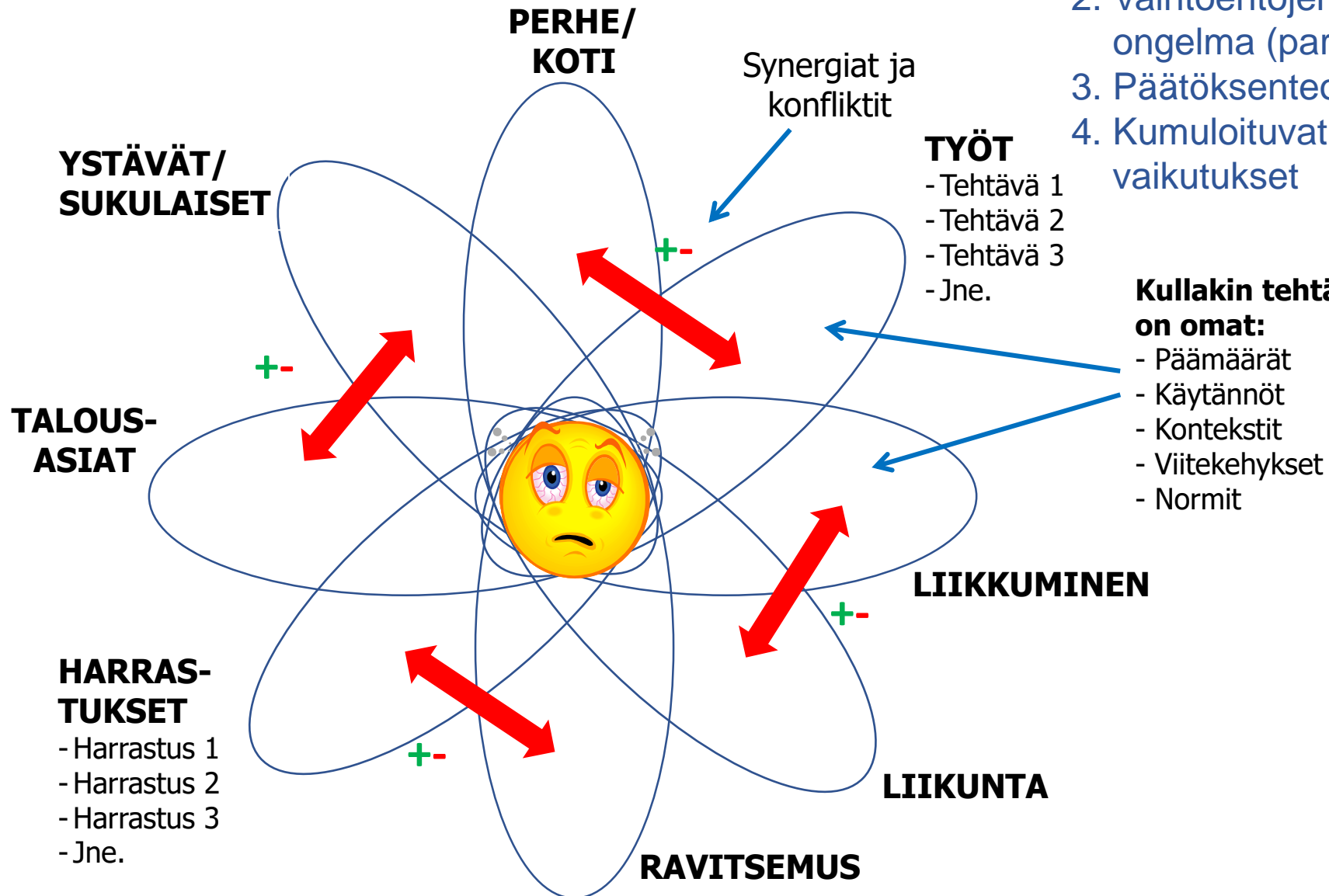
Kasvanut ”kompleksiteettikuilu”

- 1. Historiallinen teknis-taloudellinen murros**
- 2. Globalisaatio ja erikoistumisen kasvu**
- 3. Väestön kasvu ja liikkuvuus**
- 4. Uudet kommunikaatioteknologiat →
kasvanut muutosnopeus & infoähky**
- 5. Systemiset sopeutumisjäykkyydet**

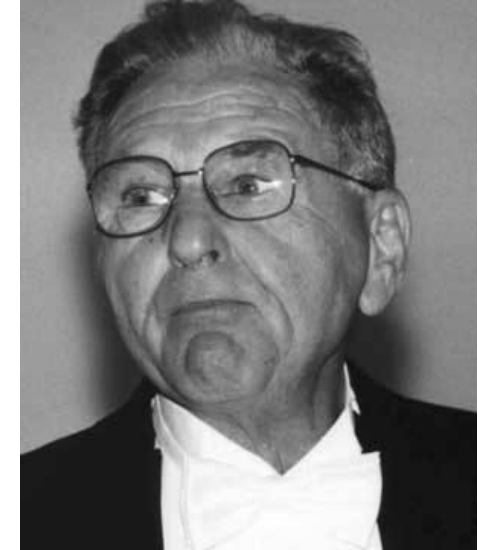
Hallinnan ongelmat kasvussa yhteiskunnan kaikilla tasoilla

1. Arjen hallinta ja mielenterveysongelmat
2. Isojen hierarkkisten organisaatioiden ongelmat
3. Hallitukset kamppailevat kriisien kanssa
4. "Politiikka on rikki" (ääriliikkeet, osallistuminen)
5. Kansainväliset instituutiot jämähtäneet paikoilleen

Arjen hallinta ja päätöksenteko ovat vaikeutuneet

Henkiseen koherenssiin kohdistuu paineita

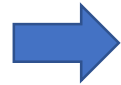
Epävarmuuden kasvu, monimutkaisuus

Ymmärrettävyys

Valintojen ongelmat

Hallittavuus

Individualismi, normittomuus, kulutusyhteiskunta, materialismi & instrumentalismi

Merkityksellisyys

Koherenssin tunne

Terveys & koettu hyvinvointi (QoL)

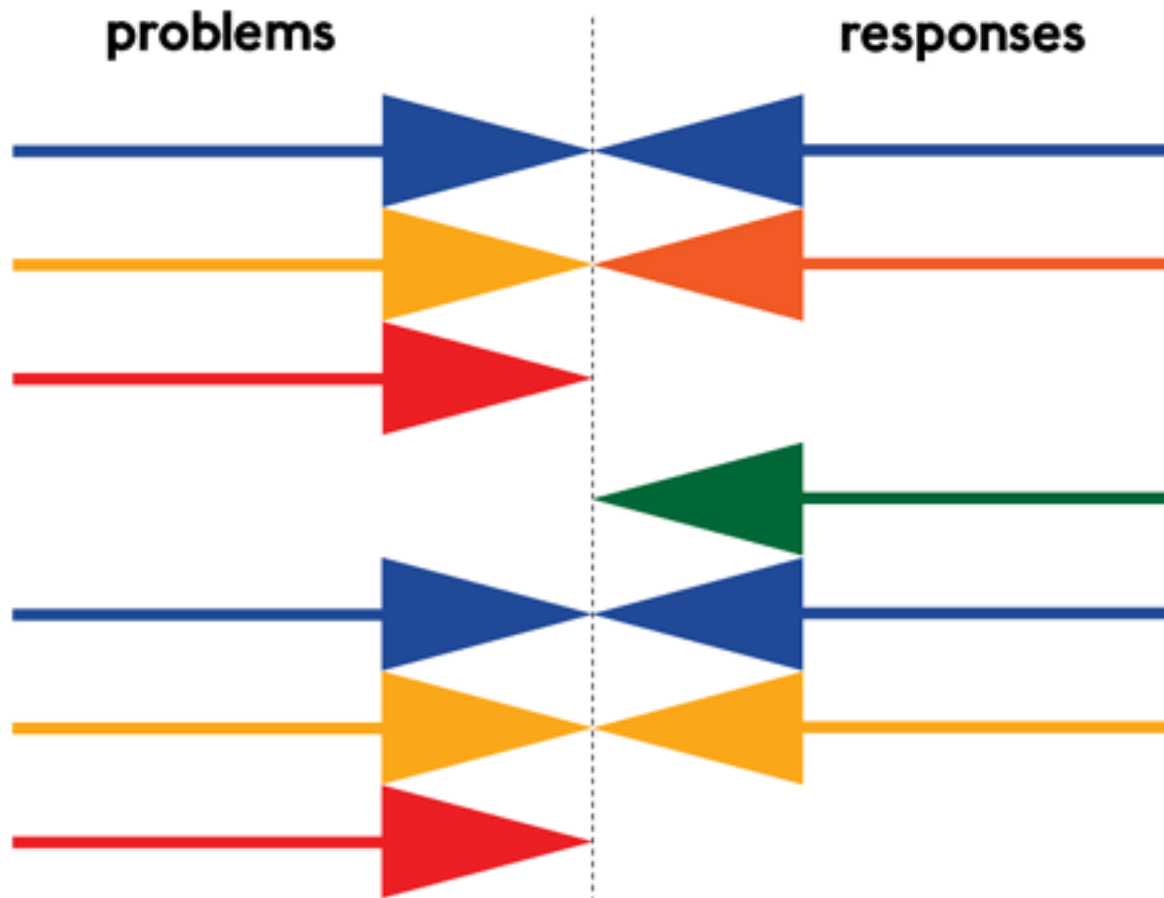
Lähteet: Aaron Antonovsky (1987);
Monica Ericsson & Bengt Lindström
(2005)

Tuotteiden ja palveluiden arvo syntyy niiden kontribuutioista hyvinvointiin

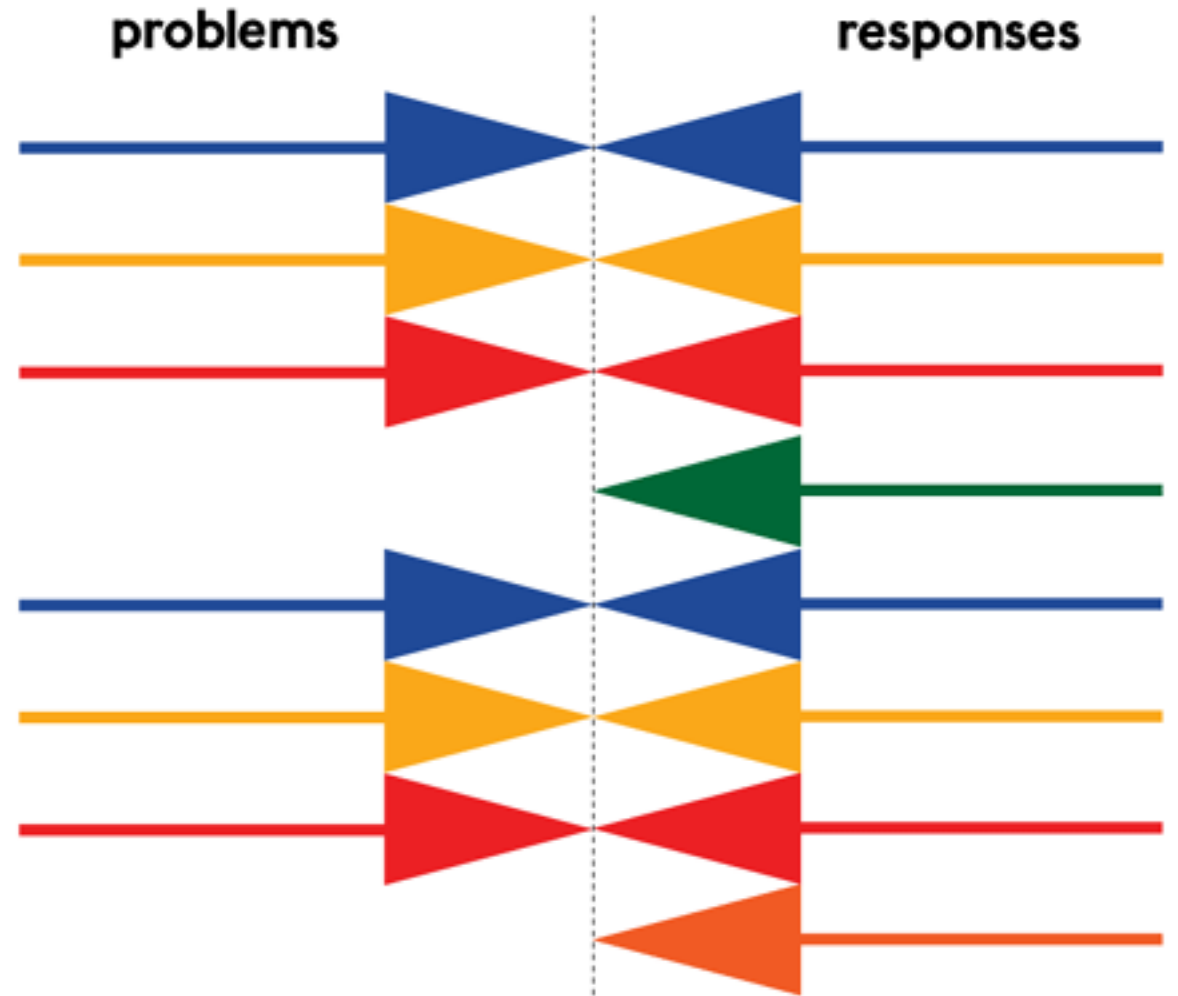
”Customers are willing to pay for products and services that they believe will make them happy... A valuable product or service is one that customers perceive - rightly or wrongly - as making them happier. Entrepreneurial opportunities consist in discovering new ways to address this craving. Even the most sophisticated technological advances have little value until they can be demonstrated to contribute to happiness.”

Mihaly Csikszentmihalyi in *Good Business: Leadership, flow and the making of meaning* (2003)

Ross Ashby: Law of requisite variety

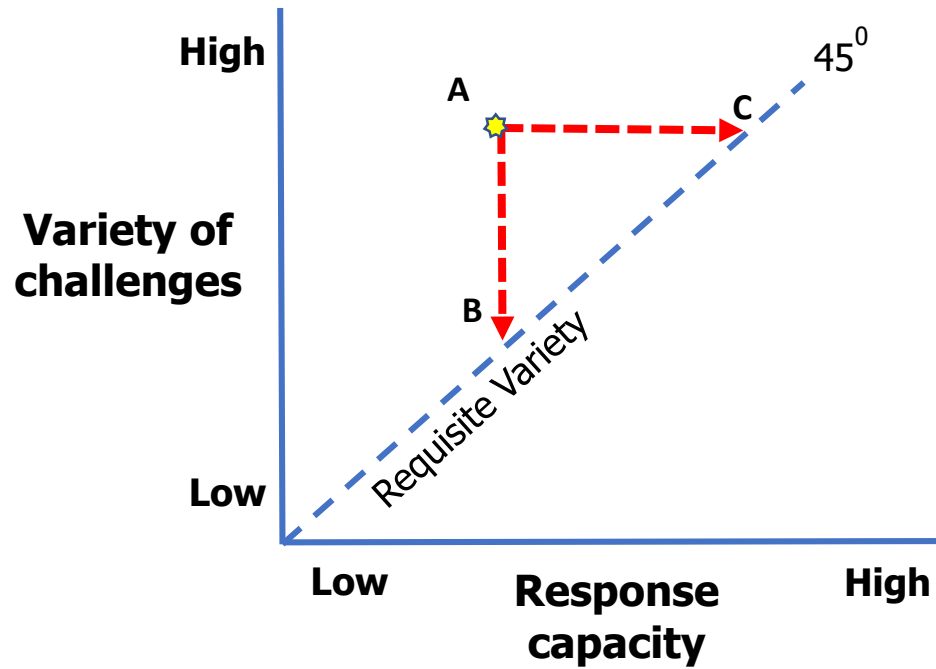

insufficient (or incorrect) variety in responses to deal with variety of the problems

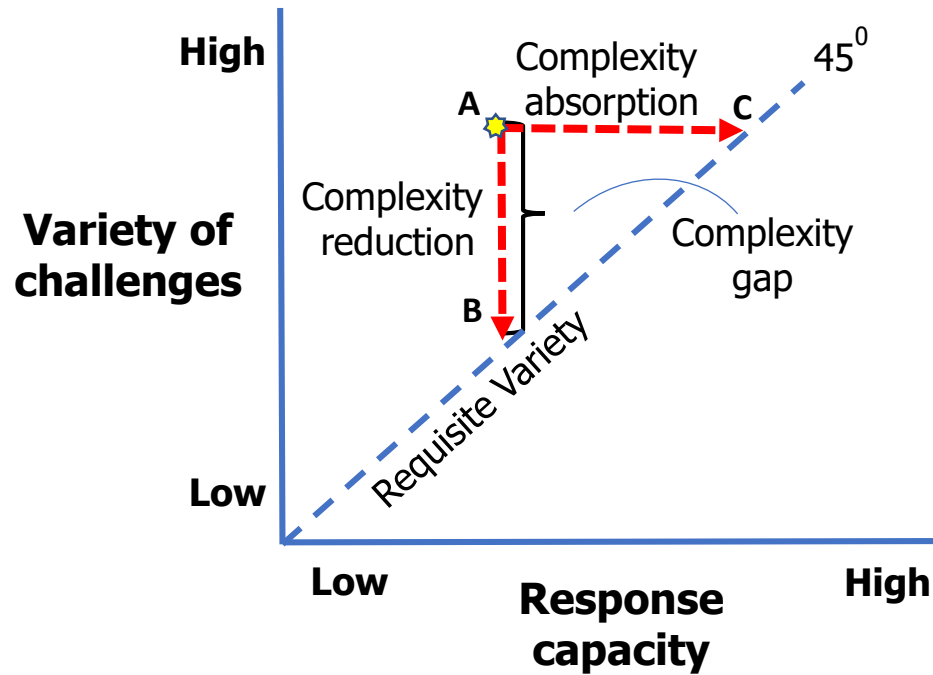
requisite variety: (at least) the right variety in responses to deal with variety of the problems

GENERAL CHALLENGE-CAPACITY FRAMEWORK

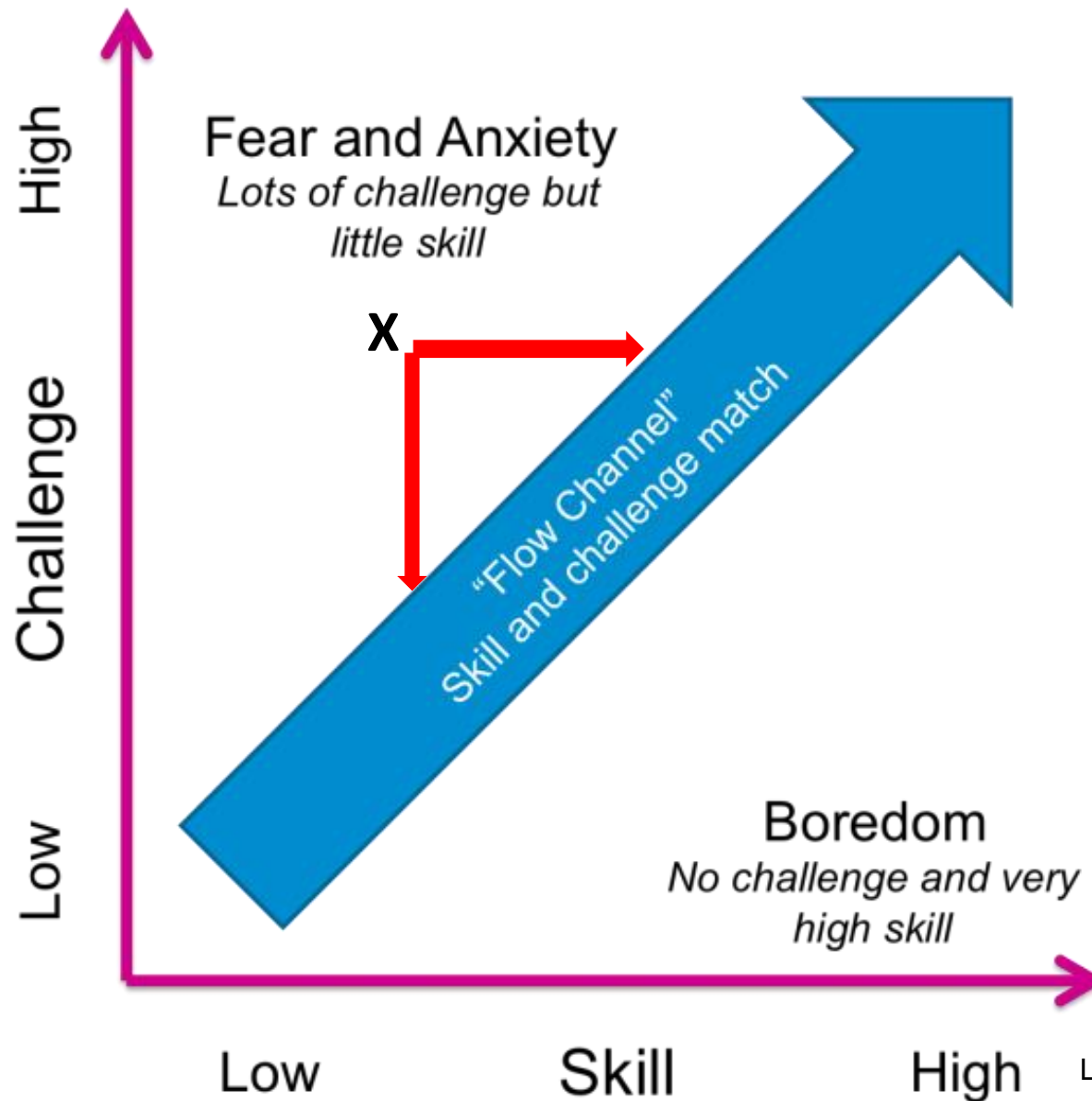

GENERAL CHALLENGE-CAPACITY FRAMEWORK

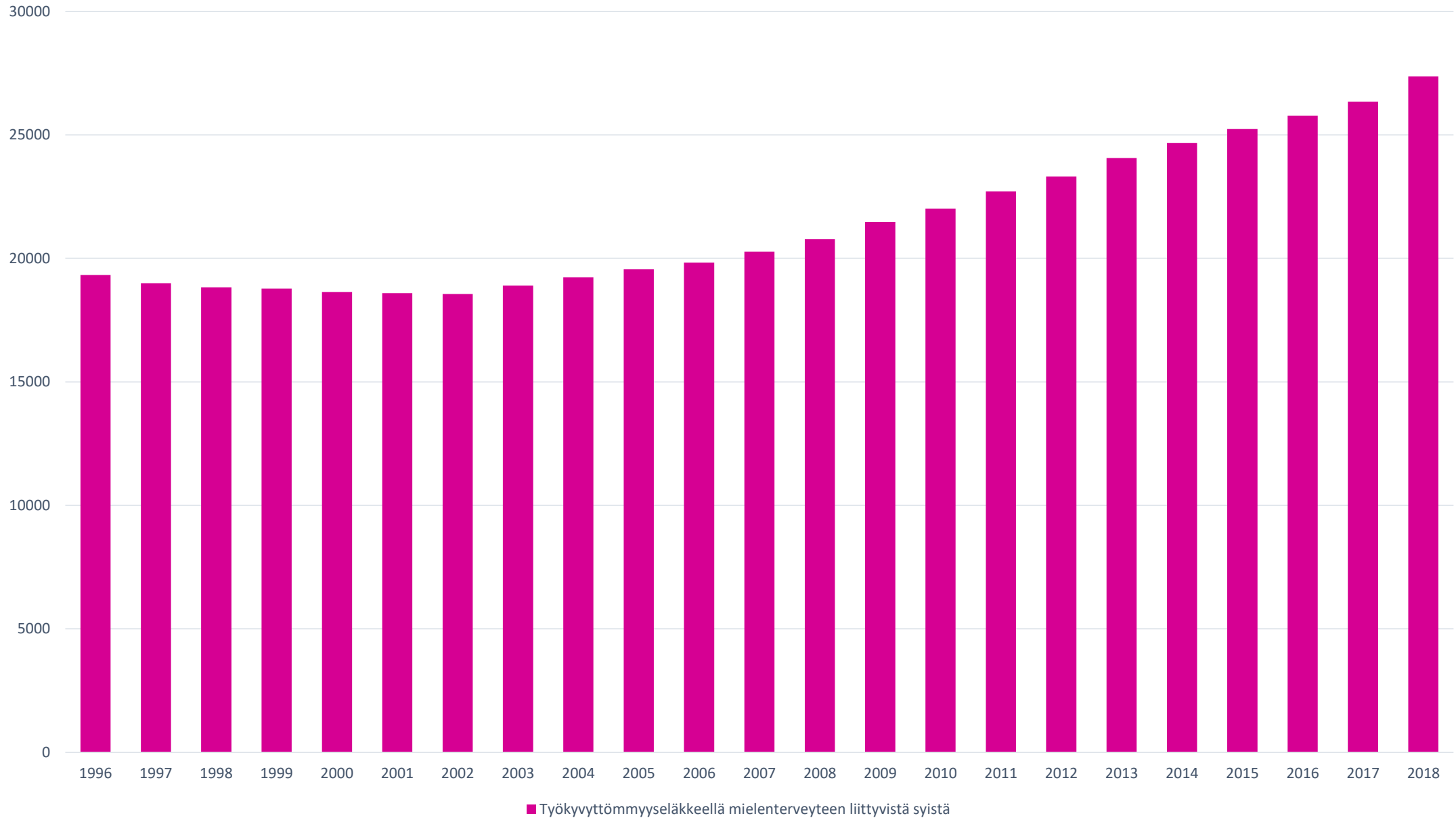

Nyky-yhteiskunnan henkinen kuormittavuus

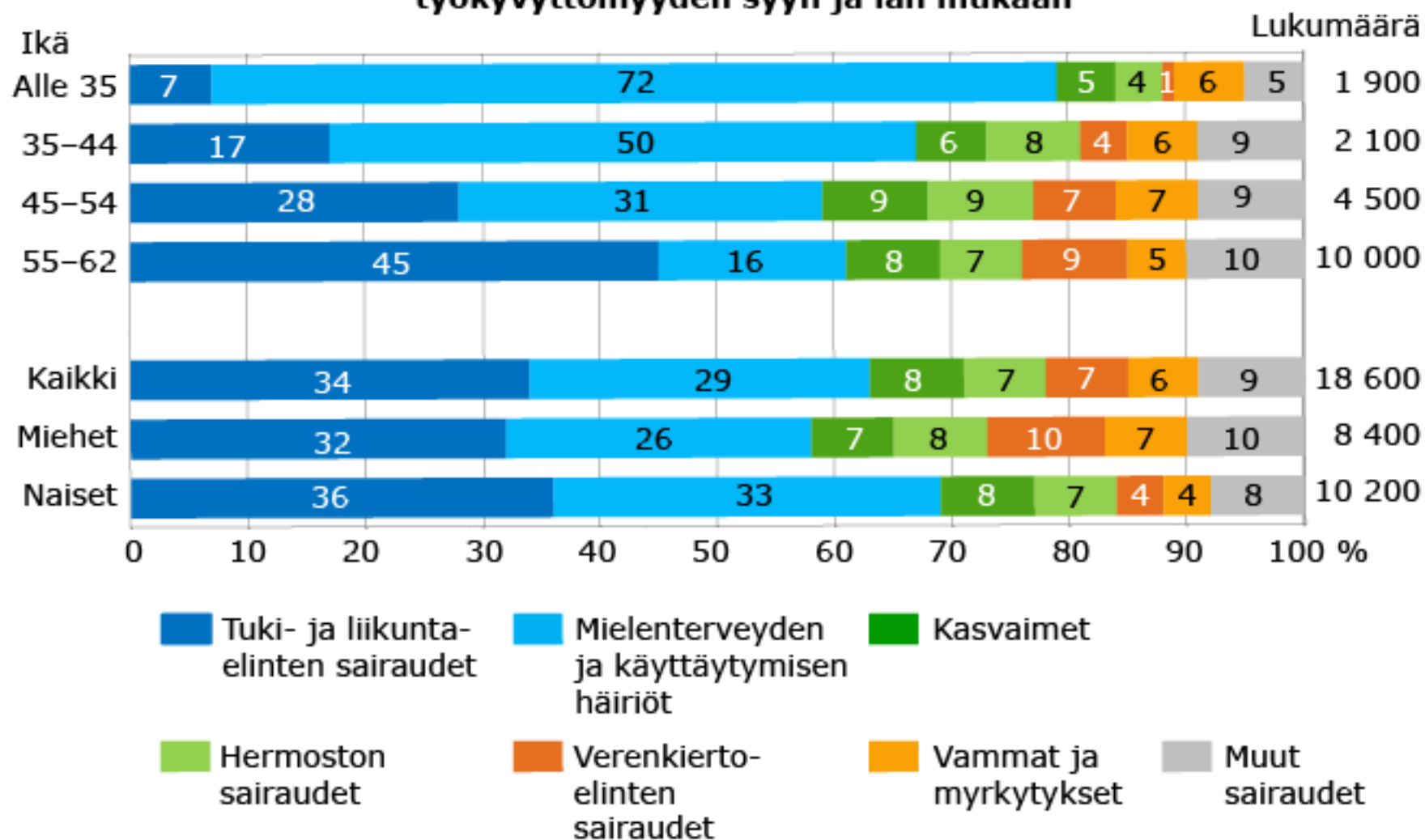
”Optimaalinen flow-kokemus syntyy, kun ihmisen taidot vastaavat käsillä olevaa haastetta ja hän on kiinnostuneesti paneutunut ko. aktiviteettiin. Csíkszentmihályi on tutkimuksissaan todennut ihmisten olevan **onnellisimmillaan** juuri tällaisina hetkinä elämässään.” (Wikipedia)

Alle 40-vuotiaiden työkyvyttömyyseläkettä mielenterveyteen liittyvistä syistä saavien määrä (Lähde: Eläketurvakeskus)

Vuonna 2017 työeläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet työkyvyttömyyden syy ja iän mukaan

Lähde: Eläketurvakeskus

Hankkeen painopisteet ja tavoitteet vuonna 2019

1. Nuorten elämänhallinta ja mielenterveys

- Luodaan **syvälinen ja monipuolinen ymmärrys ongelmien juurisyistä ja ratkaisumahdollisuuksista** parhaaseen tutkimukseen ja käytännön tietoon perustuen (raportti)
- Luodaan keskeisten toimijoiden ja sidosryhmien **yhteinen visio, strategiset tavoitteet ja tahtotila**
- **Aktivoidaan ja koordinoitaan innovaatio-toimintaa** avoimien innovaatioprosessien avulla
- Valmistellaan parhaiden innovaatioiden **skaalaamissuunnitelma** relevanttien sidosryhmien kanssa (yritykset, BF, STM, jne.)
- **Sirpaleisesta hankeviidakosta päästään systemaattiseen ja pitkäjänteiseen ekosysteemi-yhteistyöhön**
- **Pilotoidaan ja kehitetään käytännössä ilmiöpohjaista PPP-toimintatapaa** (JSJ oppien hyödyntäminen)

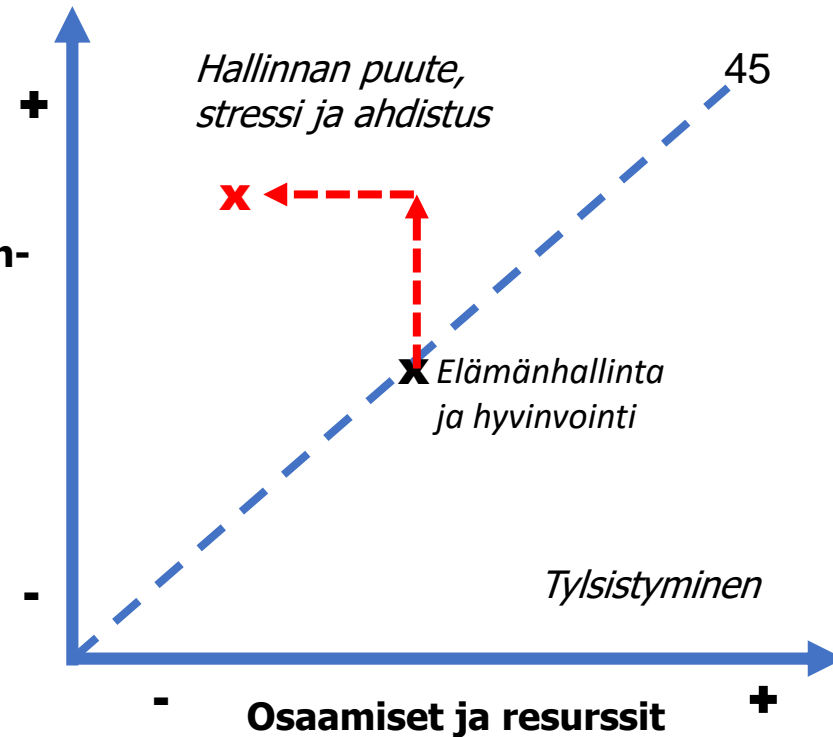
2. Oman talouden hallinta ja ylivelkaantuminen

- Luodaan **syvälinen ja monipuolinen ymmärrys ongelmien juurisyistä ja ratkaisumahdollisuuksista** parhaaseen tutkimukseen ja käytännön tietoon perustuen (raportti)
- **Kartoitetaan ja hyödynnetään ulkomaisia esimerkkejä** oman talouden hallintaa tukevista innovaatioista (esim. UK)
- Tuodaan **Corporate Social Responsibility (CSR) – ajattelua suomalaisen Fintech -ekosysteemiin**
- Luodaan ekosysteemin keskeisten toimijoiden **yhteinen visio, strategiset tavoitteet ja tahtotila**
- **Aktivoidaan ja koordinoitaan innovaatio-toimintaa** avoimien innovaatioprosessien avulla
- Valmistellaan parhaiden innovaatioiden **skaalaamissuunnitelma** relevanttien sidosryhmien kanssa (rahoitus- ja vakuutus-yhtiöt, BF, Suomen pankki, Finanssivalvonta, jne.)

Taloudenhallinnan ongelmien juurisyyt

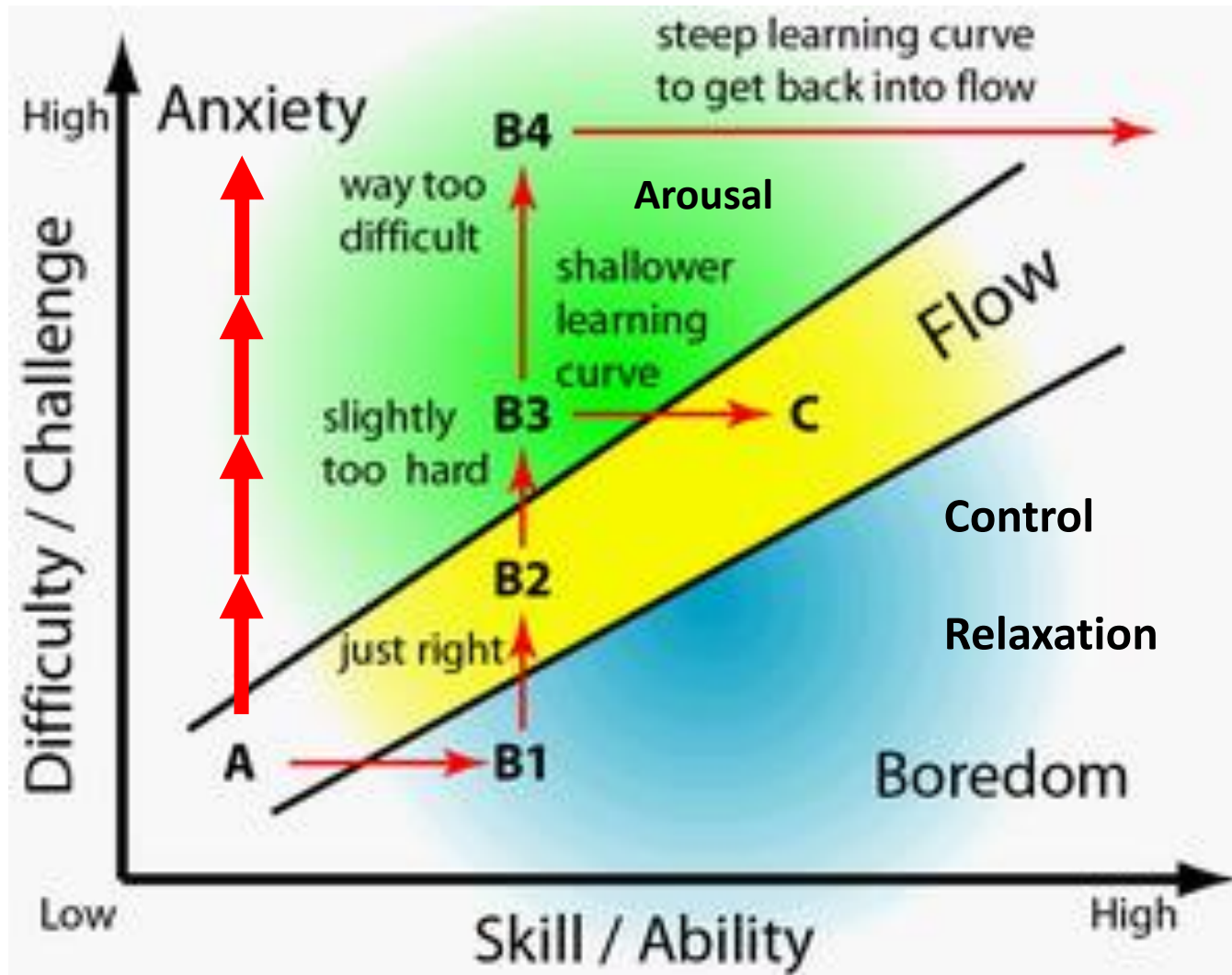
1. Henkilöllä useita kumuloituneita ongelmia
2. Elämän taitekohtien haasteet
3. Taloustilanteen monimutkaisuus ja kokonaiskuvan puuttuminen
4. Puuttuvat taloudelliset puskurit
5. Siiloutunut, pirstaleinen ja jäykkä palvelujärjestelmä
6. Tuotteiden ja rahoituksen markkinoinnin sekä perintäyhtiöiden agressiivisuus

Elämän- ja taloudenhallinnan haasteet

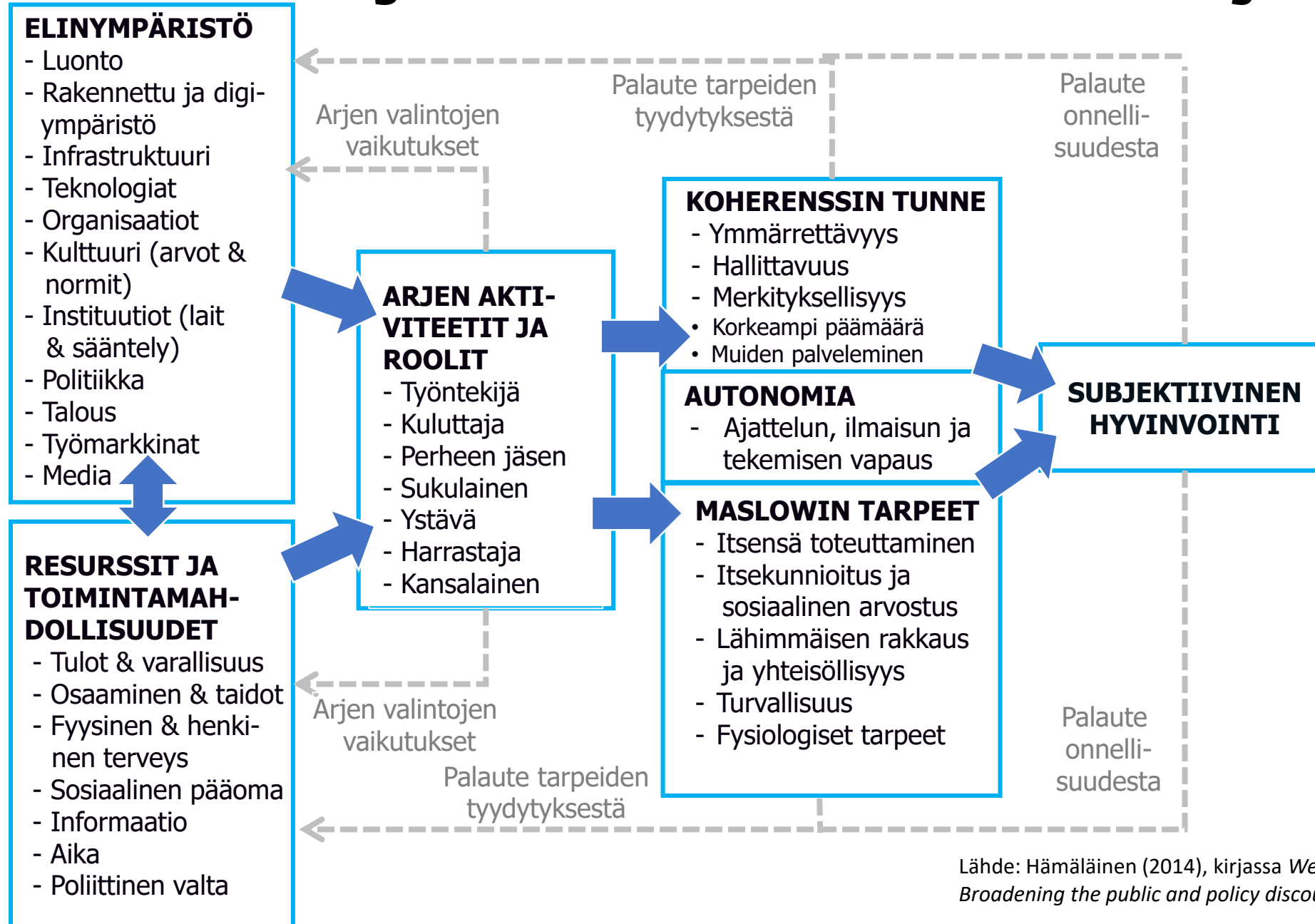

1. Puutteellinen talousosaaminen
2. Henkisten voimavarojen puutteet
3. Palvelujärjestelmän puutteet

Growth of complexity and personal development

Hyvinvoinnin keskeiset tekijät

Lähde: Hämäläinen (2014), kirjassa *Well-Being and beyond: Broadening the public and policy discourse* (Edward Elgar).

Hyvinvoinnin keskeiset tekijät

**Hyvinvointi-
innovaatioiden
mahdollisuudet**

ELINYMPÄRISTÖ

- Luonto
- Rakennettu ja digi-
ympäristö
- Infrastruktuuri
- Teknologiat
- Organisaatiot
- Kulttuuri (arvot &
normit)
- Instituutiot (lait
& sääntely)
- Poliittikka
- Talous
- Työmarkkinat
- Media

RESURSSIT JA TOIMINTAMA- HOLLISUUDET

- Tulot & varallisuus
- Osaaminen & taidot
- Fyysinen & henki-
nen terveys
- Sosiaalinen pääoma
- Informaatio
- Aika
- Poliittinen valta

ARJEN AKTI- VITEETIT JA ROOLIT

- Työntekijä
- Kuluttaja
- Perheen jäsen
- Sukulainen
- Ystävä
- Harrastaja
- Kansalainen

KOHERENSSIN TUNNE

- Ymmärrettävyys
- Hallittavuus
- Merkityksellisyys
- Korkeampi päämäärä
- Muiden palveleminen

AUTONOMIA

- Ajattelun, ilmaisun ja
tekemisen vapaus

MASLOWIN TARPEET

- Itsensä toteuttaminen
- Itsekunnioitus ja
sosiaalinen arvostus
- Lähimmäisen rakkaus
ja yhteisöllisyys
- Turvallisuus
- Fysiologiset tarpeet

SUBJEKTIIVINEN HYVINVOINTI

Arjen valintojen
vaikutukset

Palaute tarpeiden
tyydytyksestä

Palaute
onnelli-
suudesta

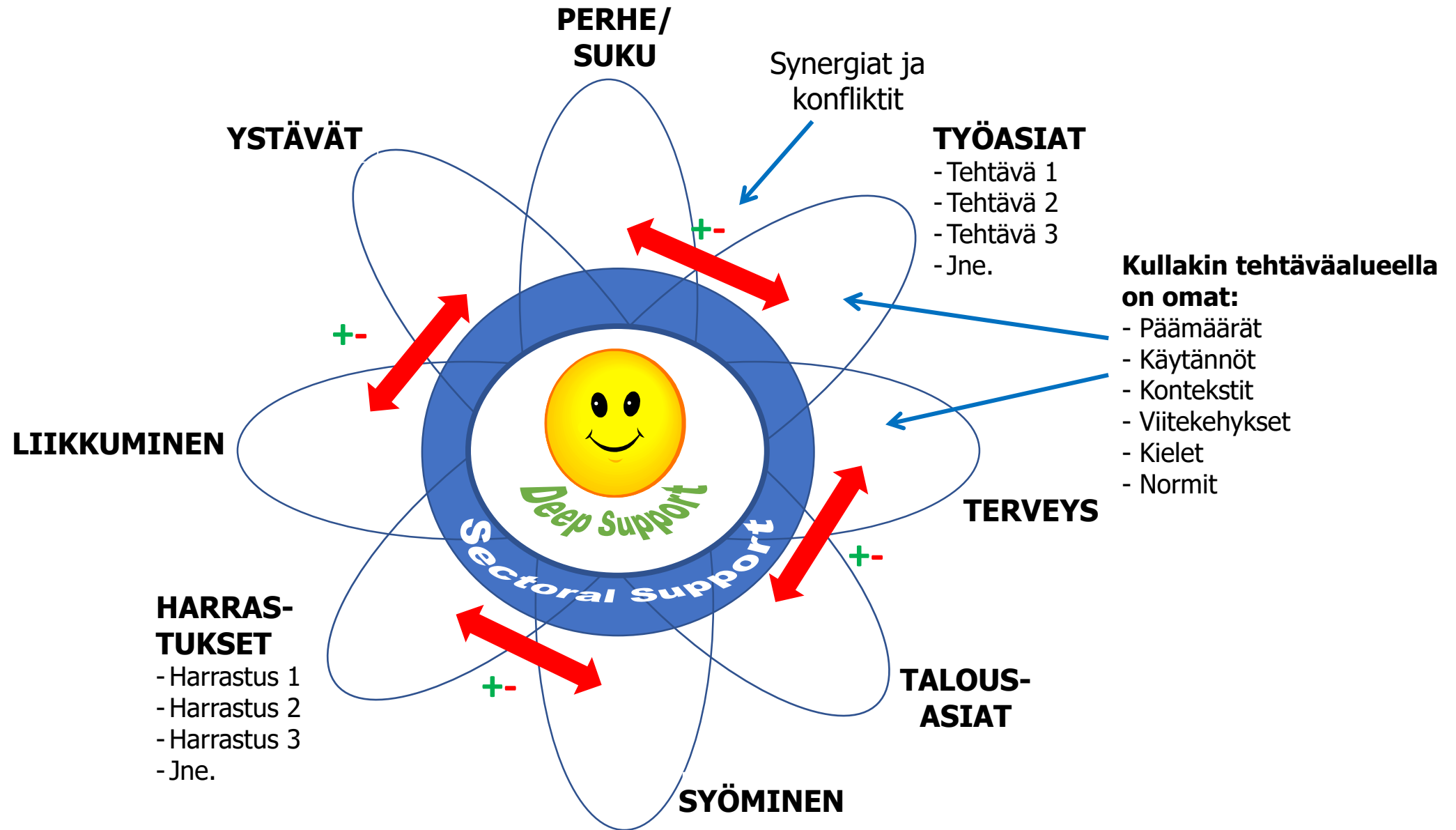
Arjen valintojen
vaikutukset

Palaute tarpeiden
tyydytyksestä

Palaute
onnelli-
suudesta

Lähde: Hämäläinen (2014), kirjassa *Well-Being and beyond: Broadening the public and policy discourse* (Edward Elgar).

Visio: Räätylöidyt palvelut ja ratkaisut arjen tukena

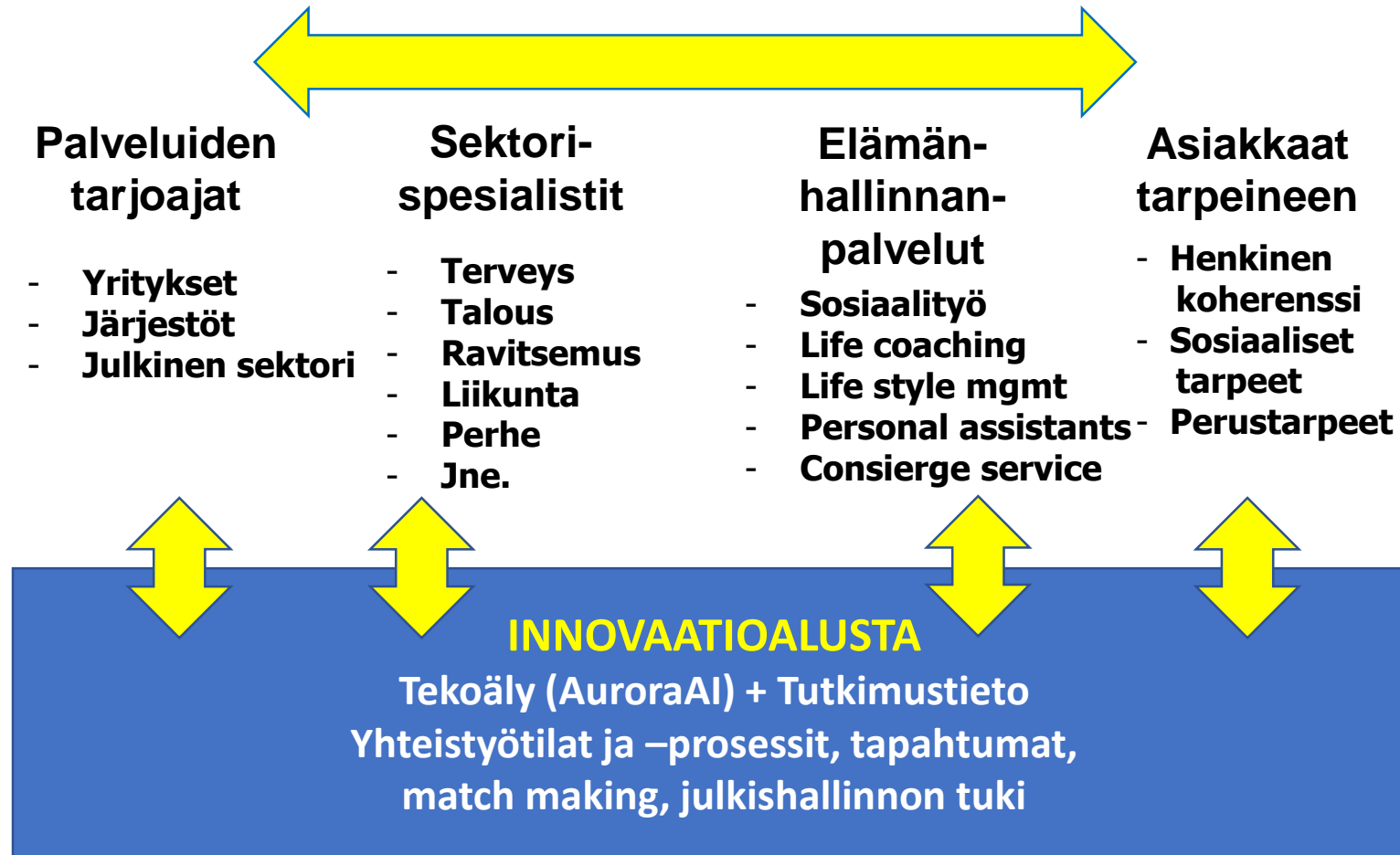

Kotitalousvähennyksen saajat

Kaikki palkansaajat eläkeläiset

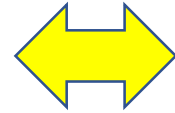
2001**	72 420	44 137	18 193
2002	89 516	53 808	23 214
2003	143 953	84 606	38 345
2004	177 698	104 163	47 747
2005	218 967	135 880	52 320
2006	243 213	144 354	60 481
2007	260 959	152 636	65 766
2008	310 942	180 632	78 844
2009	360 800	202 875	97 382
2010	369 437	207 516	100 152
2011	401 613	225 671	108 472
2012	360 171	197 919	101 437
2013	379 363	196 436	129 510
2014	383 437	196 233	150 362
2015	393 596	196 978	159 128
2016	406 483	202 506	166 847
2017	425 845	211 875	175 478

Hyvinvointiekosysteemi

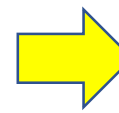

Hyvinvointiekosysteemin kehittäminen

Ongelmien, mahdollisuuksien ja nykyisen toiminnan analysointi

Toimijoiden yhteistyön edistäminen

Innovaatioiden kehitys ja kiihdyttäminen

- Ongelmien juurisyiden ymmärtäminen
- Hyvinvointitutkimuksen hyödyntäminen
- Innovaatiopotentialin tunnistaminen
- Nykyisen toiminnan kartoitus (portfolio)
- Toimintamallien valinta

- Innovaatiotoiminta kaupungeissa
- Kansallinen yhteistyö
- Ongelmilla ja tiedolla haastaminen
- Ratkaisuaihioiden esittely
- Match making
- Yhteiskehittäminen
- Yhteinen visio & strategia

- Osaamisen kehittäminen
- Valmennus ja mentorointi
- Markkinointituki
- PPP-yhteiskehittäminen

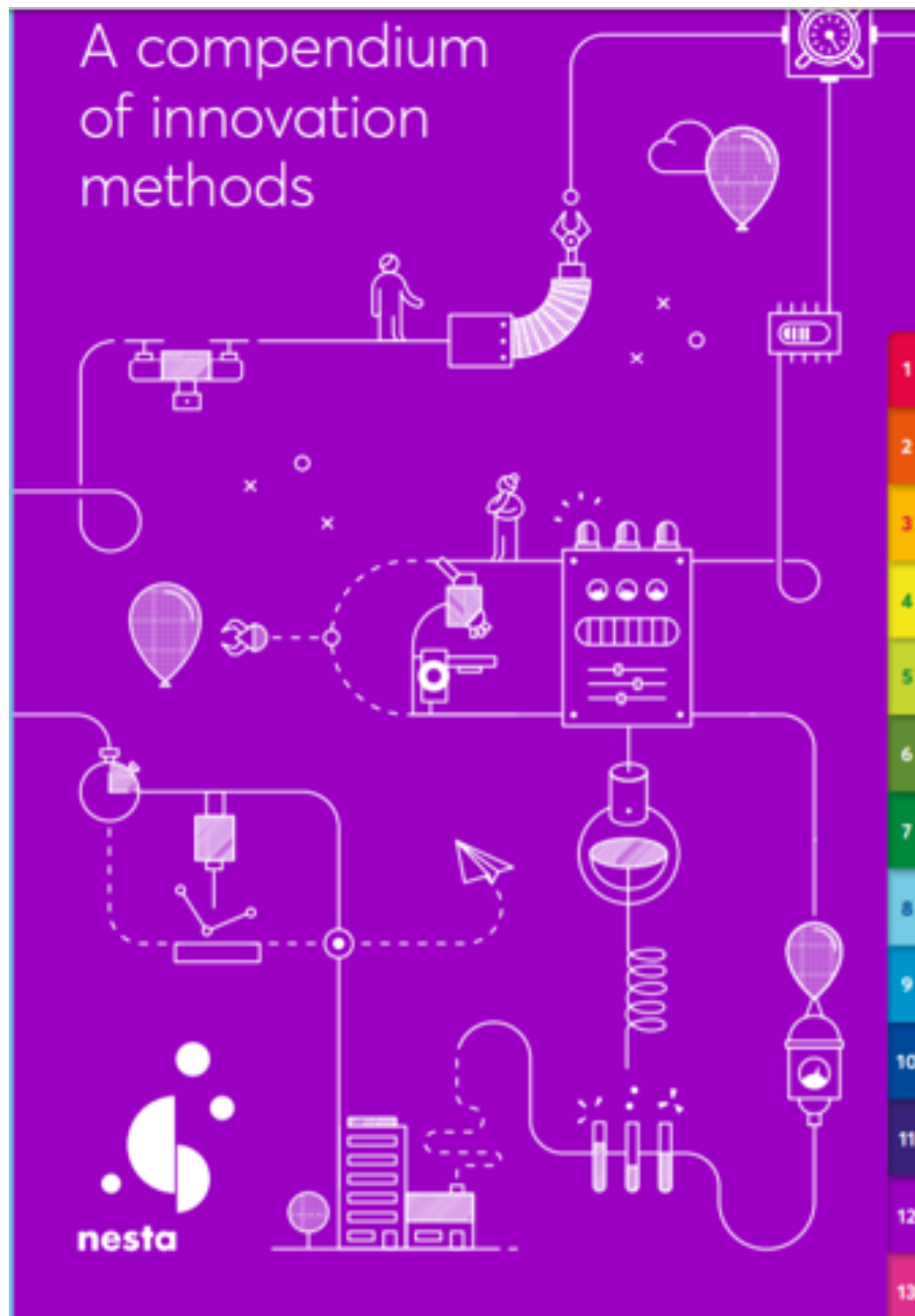
Kansallinen orkestrointi & fasilitointi + ohjausryhmä + virtuaalialusta

100:n päivän hyvinvointihaaste

Perustuu Nestan ja Rapid Results Instituten kehittämään toimintamalliin.

Lähde: Compendium of innovation methods (Nesta)

A compendium of innovation methods

100. Päivän hyvinvointihaaste

Alueellinen innovaatioprosessi, joka...

1. keskittyy **oman talouden hallinnan ongelmiin ja ylivelkaantumiseen ja/tai nuorten elämänhallinnan ja mielenterveyden ongelmiin.**
2. tuo **yhteiseen oppimis- ja ongelmanratkaisuprosessiin** paikallisia asiakkaita, asiantuntijoita (käytäntö, tutkimus), innovaattoreita ja päätöksentekijöitä **yli sektori- ja ammattikunta-rajoiden.**
3. kehittää yhteistyössä näiden ryhmien kanssa **uudenlaisia ratkaisuideoita ja -malleja**, joissa on merkittävää kansalaisten hyvinvointiin, talouteen ja yhteiskuntaan liittyvää kehityspotentiaalia.
4. testaa ja/tai arvioi kehitettyjen ratkaisumallien **käytännön toimivuutta.**
5. luo uusia **kotimaisia ja ulkomaisia yhteistyösuhteita.**
6. laatii **suunnitelman** uusien ratkaisujen jatkokehittämiseksi ja toteuttamiseksi.

100:n päivän prosessin vaiheet

- 30.9. Infotilaisuus: Ongelmien juurisyiden esittely (Sitra + asiantuntijat) + osviittoja alueelliseen innovaatioprosessiin
- Hakemukset ja valinnat 1.10.-24.10.
- Paikallisten innovaatioverkostojen työskentely: Uusien ratkaisuideoiden ja -mallien kehittäminen (prosessin alkupuoli)
- Kansallisiin ekosysteemitapahtumiin osallistuminen (3 prosessin aikana)
- Ratkaisuideoiden testaus ja arviointi käytännössä (prosessin jälkipuoli) →
Tarvittavat muutokset?
- Ratkaisuehdotusten viimeistely ja konseptointi
- Jatkokehityssuunnitelman laatiminen
- Tulosten, oppien ja jatkokehityssuunnitelmien esittely rahoittajille ja sijoittajille (12.2.2020)
  - Kehityskonsortioiden kokoaminen
  - Poliittikkajohtopäätökset

Alueellinen kehitysalusta (Vesa Harmaakorpi & kumpp.)

- Rakentuu paikallisille vahvuuksille, osaamiselle ja toiminnalle.
- Luo avoimia ja asiakaslähtöisiä sekä sektori- ja ammattikuntarajat ylittäviä oppimis- ja innovaatioprosesseja valituilla painopistealueilla.
- Näissä prosesseissa yhdistyvät (a) käytännön toimijoiden kokemusperäinen, kontekstuaalinen ja hiljainen tieto sekä (b) tutkijoiden ja julkishallinnon formaali tieto.
- Innovaatioprosessit hyödyntävät olemassa olevaa ja rakentavat uutta sosiaalista pääomaa verkostoimalla eri toimijoita yhteistyöhön. Innovaatiot syntyvät usein eri toimijoiden rajapinnoilla.
- Innovaatioprosesseissa kehitetään uusia ratkaisuja, osaamisia ja yhteistyökumppanuuksia sekä tunnistetaan ja poistetaan uusien ratkaisujen kehittämistä estäviä pullonkauloja.
- Yhteisen oppimis- ja innovaatioprosessin organisoijalla on keskeinen rooli sen onnistumisessa.
- Alueiden tulevaisuuden kilpailukyky rakennetaan tällaisissa oppimis- ja innovaatioprosesseissa, joissa alueen osaamisia ja resursseja kehitetään ja yhdistellään uudella tavalla.

Hyvinvointiekosysteemin alueellinen kehitysalusta

Osallistumisen edut kaupungeille

- **Laajempi ja syvällisempi ymmärrys ongelmien luonteesta** ja ratkaisumahdollisuuksista sidosryhmien keskuudessa.
- **Yhteistyökulttuurin ja -suhteiden parantuminen** yli sektori-, ammattikunta- ja organisaatorajojen sekä **paikallisesti** että **kansallisella tasolla**.
- **Innovatiivisia ratkaisumalleja**. Jatkossa mahdollisesti uusia, **korkean lisäarvon tuotteita ja palveluita**.
- **Sitran rahoitus ja osaaminen** (hyvinvointitutkimus, innovaatio-, oppimis- ja yhteistyöprosessit, ekosysteemit, kilpailukyky, julkishallinto, datatalous, tulevaisuuden ennakointi, vaikuttavuusinvestoiminen) sekä **kansallinen verkosto tukemassa paikallista innovaatioprosessia**.
- Mahdollisuus esitellä uusia ratkaisuja **innovaatioiden jatkokehitystä tukeville organisaatioille** haasteprosessin loppuseminaarissa.
- Mahdollisuus olla **mukana suomalaisen Hyvinvointiekosysteemin** (Well-Being Ecosystem) **kehittämisessä kansainvälisesti arvostetuksi hyvinvointi-innovaatioiden syntypaikaksi**.

Infotilaisuuden ohjelma

30.9.2019

- 8.30 **Aamukahvi**
- 9.00 **Huomenta ja tervetuloa -
Hyvinvointiekosysteemi uudenlaisten hyvinvointiongelmien ratkaisijana –**
Timo Hämäläinen, Sitra
- Arjen hyvinvoinnin viheliäiset ongelmat:**
- 9.20 (a) Nuorten elämänhallinta ja henkinen hyvinvointi - *Timo Hämäläinen, Sitra*
Lapsiperheiden haasteet monimutkaistuvassa maailmassa - *Kati Palsanen,
SOS Lapsikylä*
- 10.20 (b) Oman talouden hallinta ja ylivelkaantuminen - *Timo Hämäläinen, Sitra*
Uuden finanssiteknologian ja vanhan palvelujärjestelmän haasteet
taloudenhallinnassa - *Juha Pantzar, Takuusäätiö*
- 11.20 **100 päivän hyvinvointihaaste – Saara Rimon, Sitra**
- 12.00 **Lounas**

Infotilaisuuden ohjelma

30.9.2019

12.45 Aamupäivän virittämiä ajatuksia? - *Saara Rimon, Sitra*

Paikallisen innovaatioprosessin suunnittelu

13.00 Eväitä alueelliseen innovaatioprosessiin - *Vesa Harmaakorpi, LUT*

13.40 Miten tukea ratkaisujen luomista yhteisissä oppimisprosesseissa? - *Marika Tammeaid, ITLA*

14.20 Kahvitauko

14.40 Miten vaikutetaan ihmisten käyttäytymiseen? - *Ari Haukkala, Helsingin yliopisto*

15.20 Miten suunnitella ihmislähtöinen ratkaisu? - *Sanna Apajalahti, Takuusäätiö*

16.00 **Jatkoaskeleet** - Saara & Timo

16.15 **Seurustelua ja pikkusuolaisia**

17.15 **Tilaisuus päättyy**

Agenda

1. Esittelykierros
2. Hyvinvointiekosysteemi-hankkeen esittely ja 100-päivän haasteprosessi
3. Jyväskylän seudun tilanne:
  - nuorten elämänhallinnan ja mielenterveyden osalta
  - käynnissä olevat toimenpiteet ja hankkeet ongelmien ratkaisemiseksi
  - potentiaaliset innovaattorit, osaamiset ja muut resurssit uusien ratkaisujen synnyttämiseksi
  - valmiudet osallistua haasteeseen (orkestraattori, verkostot, resurssit, toimintamalli)